

ПОСЛЕДИЦИТЕ ОД ЗАЛИВСКИОТ СИНДРОМ

Софистицираните војни кои се водат во светот се предмет на анализи во многу истражувачки центри. Методите на војување, начините на кои се преземаат акциите, како и стратегиите за целите на судирот стануваат сè поинтересни за тимовите, кои ги истражуваат и ги анализираат конфликтите. Тајните експерименти кои стануваат дел од тактиката на развиените земји се косат со законите, но истовремено претставуваат основа за добивање поквалитетни резултати. Последниве години разузнавачките служби применуваат експериментални методи врз цивилите без знаење на населението. Тоа е класично кршење на човековите права. Врз обичните се тестира хемиско и биолошко оружје. Зад тие проекти стојат официјалните институции, а не некои квазиорганизации.

На пример, во Законскиот зборник на САД, во поглавјето

посветено на војната и националната одбрана, во еден параграф пишува: "Употребата на човечките субјекти за тестирање на хемиските и на биолошките агенции е дозволена од страна на Министерството за одбрана, а за тоа се известуваат конгресните комитети, кои ги прифаќаат експериментите и студиите".

Значи, луѓето се употребуваат како субјекти за тестирање на софистицираните оружја, со кои се војува против непријателот. За испробувањето на хемиските агенции врз цивилното население се известуваат локалните администрации, но во Законот не пишува дека властите во општините треба да го подготват населението за експериментот. Се објаснува дека доколку државните органи ги известат граѓаните за опитите, тогаш резултатите нема да бидат видливи. На тој начин цивилното население е заложник на владините експерименти, кои потоа би се применувале врз непријателски земји.

Последниве петнаесеттина години речиси сите војни на планетата се водат под покровителство на западните земји. За овој временски период се испроба и се употреби различно конвенционално, но и неконвенционално оружје. Се спроведоа и низа експерименти, кои оставија трајни последици по човештвото. Дел од западните земји дозволуваат опити врз домашната цивилна популација, па ако тоа е дозволено да се испроба врз сопствениот народ, тогаш употребата на таквите агенции врз другите нации и држави е повеќе од корисно и употребливо. Конкретен пример за тоа е употребата на забранетите оружја во Босна, Косово, Ирак и Авганистан од страна на западните воени армади. Касетните бомби се само дел од софистицираните оружја, со кои побрзо се крши отпорот на противникот. Иако правните норми забрануваат употреба на биолошко-хемиски агенции во услови на војување, сепак моќните држави тоа не го почитуваат.

Низ историјата можеше да се забележи и забрана за труење со храна и вода, но тоа е одамна надминато. Уште во дамнешни времиња Грците и Римјаните остро го осудувале користењето на отрови во војните, сметајќи дека со тоа се повредува законот на нациите. Се сметало дека употребата на таквиот тип оружја е нехумано. Забраната е почитувана дури и за време на најжестоките верски судири во XVII и XVIII век.

И покрај тоа што моќните декларативно се залагаат за мирен и хуман свет, сепак во XX век овие воени начела се прекршуваа на најзверски начин. Хуманоста беше само теориска и утописка категорија. Денес е премногу едноставно да се произведе хемиско и биолошко оружје. Истовремено, тоа не е и воопшто скапо. Константната опасност од нивната примена е сè поизразена. Денес официјално се проценува дека меѓу 10 и 20 држави поседуваат или сакаат да поседуваат програми за производство на биолошко оружје. Во тие програми предност им се дава на: САД, Русија, Израел, Сирија, Северна Кореја, Египет, Кина, Романија, Индија, Иран, Либија... Сè поизвесно е дека на оваа група може да ѝ се приклучи и Албанија, бидејќи пред неколку години на нејзина територија беа пронајдени говеда со кои се експериментирала употребата на антракс. Дел од владите на овие земји беа спомнувани и во меѓународните извештаи за нивната поврзаност со глобалните терористички текови. Сите овие показатели водат во насока да се размислува многу потрезвено за примената на хемиските агенции врз човековата популација. Ризикот е сè преголем.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

ХЕМИСКО-БИОЛОШКИТЕ ЌЕ ГИ ЗАМЕНАТ КОНВЕНЦИОНАЛНИТЕ ВОЈНИ

ЗЛОУПОТРЕБА НА ГЕНЕТИЧКОТО ИНЖЕНЕРСТВО

Конвенцијата за забрана на биолошкото оружје од 1972 година забранува производство, развој и складирање на хемиски и токсични материји. Многумина го поставиле прашањето дали оваа Конвенција е исфрлена од употреба, ако се има предвид дека во

војните во последниве дваесет години се користат разни видови биохемиски оружја? Сите стручни проценки кои го анализираат генетичкото инженерство покажуваат дека кога е во прашање воениот сегмент, тогаш не се земаат предвид последиците од штетноста на таквиот вид средства. Војувањето со помош на генетички измислени

бактерии или вируси се смета како адут при водењето војни со потенцијалниот непријател. Злоупотребата на генетичкото инженерство за воени цели е сè уште тајна, бидејќи доколку тоа јавно се докаже, ќе има непредвидливи последици за администрациите, кои тоа го стимулираат и го поттикнуваат. Но, најголемиот проблем е што таквите илегални средства најчесто завршуваат во рацете на терористичките организации или поединци, кои потоа ги употребуваат против цивилни цели. Државите сè уште немаат создадено механизми за спречување на таквите опасности.

КОЈ ГИ КРАДЕШЕ НАЦИОНАЛНИТЕ ИНСТИТУТИ?

Во годините по распаѓањето на Советскиот сојуз и целиот источен блок, се зголеми опасноста од шверц на биолошки оружја. Експертите кои се занимаваат со оваа област почнаа да влегуваат во големи игри со диктаторските режими од азискиот регион и со тоа да стануваат главни снабдувачи на тие влади со забранетото оружје. Се

вртеа огромни суми пари, кои завршуваа во приватни џебови. Буквално, тие агенсии беа крадени од државите кои ги поседуваа, а потоа препродавани на оние кои повеќе ќе платат. Таквиот тип оружје завршуваше во рацете на оние кои денес станаа газди на глобалниот тероризам. Сè уште не се знае каде исчезнаа резервите од збогатениот ураниум во Русија, по кои илегални канали тие се транспортираа и кој е државниот виновник за тој антидржавен чин. Тезите дека во тие процеси се вмешани и високи службеници во престижните руски национални институти, остану-

Биолошките оружја денес масовно се користат во речиси сите војни на планетава. Присутни се во Ирак, Авганистан, Палестина, во одредени случаи беа користени и во војните во поранешна Југославија. Необичните болести стануваат секојдневие. "Пустинската бура" го изроди заливскиот синдром и усмрти стотици војници на сојузниците, осирома-

шениот ураниум им ги зеде животите и на многу миротворци во Босна и на Косово. Вината никој не сака да ја понесе. Жртвите се сведуваат под именителот на колатерална штета. Последиците на преживеаните се ужасни: губење меморија, несоници, хронични болести, скапување на кожното ткиво, страв, слепило... Дел од нив ја повикуваат смртта, зашто животот за нив е полош од заминувањето на оној свет.

Биотероризмот претставува употреба на биолошки и хемиски агенси во воздухот, водата или храната, со цел да се предизвика смрт на поголем број луѓе или социјални деви-

јации. Денес најчесто се користат антраксот, ботулизмот и други агенси, кои можат да предизвикаат катастрофални последици по човештвото. Акциите имаат размери на злосторства против човечката популација. Тие имаат и големи психолошки ефекти, со цел застрашување на непријателот. Со тоа, биолошкиот тероризам спаѓа во групата на психолошко војување. Меѓу целите е и да се добие публицитет или да се докаже моќта.

ваат недоказани. До тој тип оружја лесно доаѓаа неодговорни поединци организирани во терористички организации или секти. Премногу лесно влегуваа во државните институти во Москва, Берлин, Белград. Ги потплатуваа помалку одговорните и ги крадеа тајните, но и материјалните ресурси. Никој до денес не е пронајден, ниту одговорал за државно предавство во овие земји.

На пример, за време на југословенската федерација, музејот "Никола Тесла" во Белград, неколку пати бил мета на диверзии и саботажи. Со помош на малата компјутерска техника со која располагал овој познат ју-музеј, биле копирани трудови и тајни, кои подоцна им служеле на антидржавните елементи.

ПОЕВТИН ПРИСТАП, ПОГОЛЕМИ РЕЗУЛТАТИ

Биотероризмот сè уште не е доволно истражен. Неговите методи сè уште се завиени во еден непробоен облик, кој

МУЗЕЈОТ "НИКОЛА ТЕСЛА" ВО БЕЛГРАД

АПОКАЛИПТИЧНИ ПРОРОШТВА

Гледано од историска точка, традиционалните терористички организации го избегнуваат биолошкото оружје. Тоа се должи на непознавањето на технологијата, опасностите кои тоа ги предизвикува, како и непредвидливоста на агенсите. Од друга страна, пак, радикалните групи сметаат дека неговата примена може да предизвика и политичка штета на самата терор-организација.

Нетрадиционалните групи, пак, преку хемиското оружје настојуваат да го мотивираат религискиот фанатизам, расистите и преку своите параноично-шизофренични погледи на светот спроведуваат акти против владините идеологии. Со употребата на отровите тие замислуваат дека ќе исполнат некое од т.н. апокалиптични пророштва.

тешко може да се анализира на вистински начин. Пред десеттина години е спроведен сеопфатен проект во кој учествувале експерти од американската војска, историчари, биолози и медицински работници, посветен на начините на водење на модерните војни. Истражувањата дошле до интересни резултати, според кои, во сите досегашни воени судири повеќе жртви имало од заразни болести, отколку од конвенционалното оружје. Во предвид биле земени сите причини од тој епилог. Иако досега никоја страна не ја признаваше употребата на биолошкото оружје при воде-

њето на војните, сепак овие резултати го потврдуваат токму спротивното. Развојот на технологијата и начинот на примената на биолошките агенси, како и користењето на методите на генетичкото инженерство, ги поставија темелите на новиот стил на конфликтите. Токму заради тоа денес немаме класични конвенционални судири, туку терористички акции кои доведуваат до поголеми и поразорни резултати.

Конвенционалниот начин на војување веќе ја губи битката со хемиското оружје. Наглиот развој на човештвото создаде нови тактики за поразување на

**ПОДЗЕМНИТЕ ЖЕЛЕЗНИЦИ ИДЕАЛНИ
ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ ХЕМИСКИ НАПАДИ**

Биолошкото оружје досега е користено во многу војни. Во иднина се очекува неговата примена да биде уште поголема, со оглед на фактот дека го поседуваат сè повеќе земји. Истражувањата кои се спроведуваат во рамките на генетичкиот инженеринг покажуваат дека хемиските агенции би можеле да се користат од многу страни, без притоа некој да ги контролира количествата. Токму затоа се тежнее кон создавање хибридни микроорганизми кои ќе бидат отпорни во природната средина, а не само во лабораториски услови. Биолошкото оружје е најтаинственото средство за војување. Синтезата, производството и неговото складирање се чува во најстрога тајност. Постојат голем број агенции кои можат по пат на размножување и излачување токсини да предизвикаат масовни заболувања и смрт кај луѓето и кај животните. Тие се жива материја која метастазира и како такви можат да се прошират и надвор од контаминираните подрачја.

Биолошкиот тероризам како феномен во модерното живеење претставува преокупација на севкупната светска популација, пред сè, на политичките

противникот. Отровите се далеку поевтини од класичното оружје, полесно применливи при преземањето на операциите, можат да ги користат само неколку луѓе, а не цели армии.

ОБЈЕКТИТЕ ОД ЗАТВОРЕН ТИП НАЈПОГОДНИ ЗА БИОТЕРОРИЗМ

За да може да се препознае терористичкото дејствување со помош на биолошко оружје, потребно е да се познаваат методите и тактиките на оние кои тоа го преземаат. Станува збор за еден од најтивките облици на тероризмот. Оружјето кое се користи при биолошки напад е тотално незабележително за обичните маси. Може да биде ставено во шишиња, чадори, поштенски писма и разни други секојдневни средства за комуникација. За последиците од нападот големо значење има и просторот во кој тој напад се изведува, дали тој е отворен или затворен, потоа битни се метеоролошките параметри (температурата и влажноста на воздухот) и други фактори. Како најпрепорачливи места за изведување на такви хемиско-биолошки напади се наведуваат: подземни-

те железници, подземните тунели, затворени спортски објекти, трговски центри, високи облакодери и сл. Затворените простори кои имаат посебни системи за вентилација се особено погодни, затоа што во нив постои силно струење на воздухот, кој лесно ги пренесува хемиските четички и бактерии. Објектите од затворен тип се идеална мета за биотерористите, пред сè, затоа што им овозможува на биолошките агенции брзо распространување низ просторот, а истовремено не се дозволува нивно напуштање од просторијата каде се испуштени.

номенклатури, воените кадри, научниците, психолозите... И покрај огромните мерки кои се преземаат за негово спречување, тој стана глобална опасност по светскиот мир и безбедност на нациите и на државите. По повеќегодишното игнорирање на тероризмот сега се наметнува потребата од негово научно толкување.

**ADNAN REISEN
STUTTGART**

Informacii
od 900 до 2100
Büro Stuttgart
Tel. 0711 / 8 17 78 72
Fax 0711 / 8 17 78 73
Mobil 0171 / 5 46 32 20
www.dautoski.de

70469 STUTTGART - Leobenerstr. 33 - FEUERBACH

Freiburg
Offenburg
Karlsruhe
Stuttgart
Ulm
Augsburg
München
Kumanovo
Skopje
Gostivar
KICEVO
VERBINDUNG MIT
SPOJUVANJE SO
STRUGA PRILEP
OHRID BITOLA

Adnan Reisen
Büro Kicevo
Tel./Fax: 045 / 228 630
Mobil 075 / 742 721
070 / 711 788
Büro Freiburg
Tel. 0761 / 500 235
Mob. 0170 / 411 76 93
Büro Offenburg
Tel. 0781 / 17 48
Sekoja sreda, petok i nedela
Germanija - MAKEDONIJA
Sekoja sreda, sabota i nedela
Makedonija - GERMANIJA